

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

Prenumerationspris:

I R. 40 sk. b:o pr. halfår.

Lördagen

den 3 Maj.

Tidning för Skön Konst och Litteratur.

Konstnotiser.

Målarekonsten.

— **Parisiska konstexpositionen.** *Laugée*: *La mort de Zurbaran*: Många konstvänner finnas säkerligen ej, som icke känna *Zurbaran*, denna kärfva målare af munklifvet uti det mest katholska land i världen; *Zurbaran*, denna dystra ascetiska och likluktande spanska *Lesueur*, som under munkkåpens kapuschong målade bleka, magra sjukliga och af extas blyfärgade ansigten, hvilka man lätt kunnat taga för upprättstående lik i sin svepning, om ej deras ögon varit riktade mot himlen och deras blåa läppar halföppnade till bön; denne de indiska martyrerens vilda tortyrmålare, som sönderhackar, bränner, kniper med glödande tänger, halshugger, rådbårkar, söndersliter mellan fyra hästar, korsfäster, och med en blodig pensel utrifver offrens inelfvor; denna likalstrande artist, som till alla sina arbeten icke tycktes behöfva mera än tvenne färgor: svepdukens gråhvita och grafvens dystra, mörka.

Hans död var ej mindre katholsk än hans lif. Under de sista andedragen, då presterna inställde sig för att smörja hans redan iskalla fötter till den eviga färden, reste han sig i bädden och tecknade på muren, med matt hand och medelst ett stycke kol, ett Christus-hufvud; i sista stunden ville han med sin konst prisa honom, som varit föremålet för hans tro och dyrkan. Den unga *Murillo* hvilken såsom korgosse var närvarande vid denna scen, och bar vigvattenskarlet och stänkb borsten, hänfördes mindre af målarens död än af skönheten i hans teckning.

Efter en kritisk öfversigt öfver taflan tillägger *Gauthier*: Vi kunna ej påminna oss hafva förut sett någon tafla af *Laugée*. Är denna en debut, så har han gjort lyckliga framsteg.

— **Bouquereau.** *Gianni Schicci*: Ämnet för denna tafla är hemtadt af *Dante*. *Gianni Schicci* rusar emot sin rival *Capocchio* med ett förfärligt raseri; en strid uppstår dem emellan, en strid mellan muskler, nervver och senor, hvilken *Bouquereau* utfört till stor heder för sig sjelf. I denna tafla ligger mycken kraft i uttrycket — hvilken sällsynt egenskap!

— **Alexander Hesse.** *La Promenade de la Ligue* föreställer en rad af munkar, försedda med i hast sammanräfsade vapen af alla slag och af stridslustna borgare, samt äger nästan för mycket gigantiska proportioner för en så episodisk och nästan löjlig handling. Koloriten är svagare än denna artist vanligen företer.

— **Lacoste.** *Le Premier travail après l'insurrection* visar oss en snickareverkstad, hvarest arbetarne med nedslagen och sorgsen uppsyn förfärdiga likkistor och grafkors. Artistens filosofiska syfte är aktningvärdt; han vill låta förstå att borgerliga oroligheter blott medföra olyckor och att endast döden har någon vinst af dessa strider. Figurerna bestå af en äldre och en yngre man samt en hustru med ett dibarn på armen. *Lacoste* har inlagt stil och ädelhet i arbetarefigurerna, hvilka han framställt med en *Ajax's* eller en *Agamemnon's* växt. Färgtonen i hans tafla skall dock vara matt och gråaktig, teckningen här och der tung.

— **Tenoristen Kraus**, hvilken den 1 April afträdde från scenen i Berlin, har innan han hegifver sig till detta års säsong i London, afrest till sitt fädernesland Österrike, för att der utföra flera målningar. Hr Kraus är nemllgen artist äfven i denna väg, och har, innan han uppträdde såsom sångare, egnat sig åt målarekonsten samt under 10 års tid utbildat sig deruti vid målareakademien i Wien.

— **Cornelius** i Berlin arbetar rastlöst på utkasten till alfreskomålningarne för det i sin byggnad af-

brutna *Campo Santo*. *Kaulbach* har framskridit långt med sina väggmålningar i det nya museum; äfven *Begas*, *Hartmann*, *Shelke*, *Hopfgarten*, *Steinbrück*, *Eybel* och andra äro sysselessatta med utkast dels till taflor för det nya slottskapellet och andra kyrkor, dels med historie-staflett-målningar.

— **Konstföreningen i Potsdam** har för några dagar sedan uti *palatset Barberini* vid nya torget exponerat en samling af 23 oljemålningar samt 26 kopparstick och litografier, hvilka äro bestämda till premier vid den förestående bortlottningen. Priset tillerkännes allmänt en historisk komposition af *Biermann*: "*Tilly i Magdeburg*."

— **Konstföreningens i Köpenhamn** exposition bestod förliden vecka af: *P. Nason*, ett porträtt; *Görbitz*, ett norskt landskap; *Dalgas*, kor som vattnas; de 55, 56, 57, och 58:de häftena af *Dresdener Galleriet*, utgifvet af *Hanfstaengl* i Dresden.

— **Herr Löhrs 4 taflor** som vi i vårt sednaste nummer omnämnde vara exponerade uti gamla arsenalbyggnaden i Stockholm, äro kolossala originalmålningar i aquarell af professor *Biermann* i Berlin, och hvilka vid konstexpositionen derstädes blifvit belönade med dubbla prismetalljer; de trenne sista taflorna äro 18 fot breda och 12 fot höga. Derjemte ses der äfven flera nattstycken samt såkallade *Neoramer*.

Bildhuggarekonst.

— **Monumenter i Berlin**: Redan under loppet af denna sommar komma flera offentliga minnesmärken att upställas i Berlin. Framför allt är uppmärksamheten ganska spänd på *Rauch's* monument öfver *Fredrik den store*, hvilket man hoppas få se aftäckt mot slutet af Maj. Snart derefter följa 4 af de 8 grupper, som skola placeras på slottsbron, af hvilka en af *Wolff* i Rom redan längesedan är färdig, och tre andra, hvilka snart äro fullbordade af professorerna *Wichmann* och *Drake* samt af *Möller*. Likaså har man på Operahusets trappa att vänta tvenne på panther och lejon ridande genier af professor *Tieck*; efter dem komma de af *Fischer* modellerade fyra allegoriska djur- och krigaregrupperna omkring *Viktoria-pelaren* på *Alliance-platsen*. Af nyare arbeten hör man, att *Rauch* snart skall begynna modellerandet af *York- och Gneisenau-statyerna*, hvilka skola stå på hvardera sidan om *Blüchers-monumentet*. *Heidel* är uppdragen utförandet af en *Iphigenia-bild* i marmor, hvartill han redan i April förfärdigat modell; denna staty skall vara beställd för *Charlottenhof*. En annan *Rhenländare*, *Hartung* från *Coblens* har redan begynt att i marmor arbeta de *Rhen- och Moselgrupper*, som förevisades i modell på sednaste konstexpositionen.

— **Minerva**: För några dagar sedan uppställdes på en piedestal uti *Charlottenburgs slottsträdgård* vid Berlin en antik af marmor, föreställande *Minerva* med sina attributer.

— En byst af *Konungen i Preussen* skulpterad i marmor af den berömde *Rauch* och stående på en präktig piedestal, har från nämnde konung blifvit, jenn-

te en egenhändig skrifvelse, tillställd kompositören *Meyerbeer*.

Theater och Musik.

— **Nya theaterpjäser** på de utländska theatrarne omtalas i mängd i tyska blad. Bland dessa nämna vi: "*Kärleksbrevet*," Lustspel i 5 akter, af *Benedix*, hvilket är ett bland de täflings-lustspel, som blifvit uppförda på *Burg-theatern* i Wien, och der haft mesta framgång; ett annat, tillhörande samma cykel, kallar sig: *Das Preislustspiel*, af *Mautner*; "*Den hemlige agenten*," Lustspel i 5 akter, af *Hackländer*, som inöfvas i Hamburg; äfvenså: *Die Schicksalsbänder*, Lustspel i 4 akter, af *Feldmann*; dersammastädes, på *Thalia-theatern*, gifvas såsom nouveautéer: "*Den vackra Lyoneserskan*," Lustspel i 5 akter, och "*Svarte Peter*," Fars af *Görner*. I Berlin väntas ett Drama, benämndt: "*Franz von Sickingen*;" *Puttlitz* har skrifvit ett Lustspel: "*Achilles' vapen*;" och *Raupach* har, efter långvarigt stillatigande, låtit, utan synnerlig framgång, uppföra en saga, med titel: "*Rübezahl och Kägelspelaren*" (*Rübezahl* är namnet på ett Schlesiskt bergsrå.)

Den nya operan "*Gudrun*," af *Mangold*, omnämnes i syd-tyska blad med utsägliga loford: "Varm och innerlig, full af frisk kraft, effektiv genom sanna situationer, till hvilka musiken nära sluter sig, utan nyare tidens effektsökeri, anslår denna skapelse på ett herrligt sätt känslan; och den ständigt tilltagande harmoniska stegringen håller sinne och själ i den mest välgörande spänning" o. s. v. (P. o. I. T.)

— **Marie Wieck**, en yngre syster till *Clara Schumann*, född *Wieck*, har i Leipzig låtit höra sig som pianist och anses lika utmärkt som systern.

— **Pianisten Kotski** har nyligen i *Thorn* gifvit en konsert, hvaraf behållningen skall användas till en piedestal åt *kopernikus-statyen* som snart blir färdig uti *Fischers atelier*.

— **Repertoiren på kongl. theatern i Köpenhamn** har denna vecka varit följande: Måndag: "En födelsedag på gäldstugan och Årsmarknaden i Brügge"; Tisdag: "Joseph och hans bröder" samt "*Pas de deux*"; Onsdag: "Drottning *Margueritas* noveller"; (för första gången); Fredag: "Don Juan"; I dag Lördag: "Drottning *Margueritas* noveller"; och i morgon Söndag: "Recensenten och djuret" samt "Årsmarknaden i Brügge".

— **Madame Ricci**, för oss fördelaktigt bekant sedan sitt vistande här i staden 1849, gaf Onsdagen den 30 sistl. April sin afskeds-soirée i Köpenhamn. Hvarthän hon derirån begifver sig förmåla ej de danska tidningarne.

— **Passionskonsert** gafs Thorsdagen d. 24 April på aftonen uti *Vår Frälsares kyrka* i *Christiania*. Den aldeles fyllda och skönt upplysta kyrkan genljöd af den talrika sångkören och orchestern, under anförande af den skicklige instruktören *Sperati*. Efter *Hartmanns* sorgmarsch utfördes en Motett af *Bach*, derefter en aria med Recitativ af *Händel* och den herrliga bönen ur *Rossinis* "*Moses*", samt till slut denna kompositörs namnkunniga *Stabat Mater*. Solo-

partierna utfördes af stadens bästa amatörer, af Fru Dahl, Hrr Caggiati och Jörgensen, fru Jörgensen och m:ll Klingenberg.

— **Wilhelm Tell**, Opera i 4 akter af Jouy och Hippolyte Bis, öfversatt af Th. Overskou, musiken af Rossini, gafs d. 26 April för första gången på theatern i Christiania. »Mathildas» och »Arnolds» partier utfördes af Fru Emma Dahl och herr Caggiati, hvilka erhöilo ett ofta upprepadt förtjent bifall. I afseende på den dramatiska delen af operan, scenarrangementet, och körerna hade man uppjudit allt, att tillfredsställa billiga fordringar. Hvad åter solosången beträffar kunde man ej vänta sig någon stor musikalisk njutning, då theatern i Christiania i denna väg icke eger några egna artister af högre värde. Hrr Rasmussen lofordas mycket för sitt utförande af »Wilhelm Tells» parti, det han återgaf med en känsla och en innerlighet, som i scenen uti 3:dje akten, der han skjuter äpplet af sin sons hufvud, frambragte en högst gripande effekt. Häri understöddes han högst förtjenstfullt af M:ll Hansen hvilken utförde »Gemmy's» roll. För fyllandet af sopranstämman i körerna hade man sett sig nödsakad att begagna en hop unga gossar. Huset var öfverfullt.

— **Stockholms Theatrarne**. Påskveckan hade gjort ett afbrott i theatrarnes representationer; men nu ha skådespelen ånyo börjat och allmänheten synes genom sin talrika närvaro i theatersalongerna ämna taga den förlorade tiden tillbaka. På den Mindre theatern fortfar »Pajazzo» att gifva särdeles goda hus. Man har emellertid nu sett sig nödsakad att nedlägga denna pjes i anseende till M:ll Frösslinds plötsligt inträdda oppasslighet; men är denna, som man hoppas, snart häfven, skall pjesen utan tvifvel ännu flera gånger kunna med framgång gifvas. Undertiden ser man återupptagandet af det gamla välbekanta »Klostret Castro» annonseras, — vi tro för 53:dje gången. Äfven detta stycke finner ännu sin tacksamma publik. Fru Gjörcke lär debutera som grefvinnan Campireali.

Man har för närvarande, uti »Seraphine de la Faïlle eller Lif och Död», ett liknande motstycke på Kongl. theatern. Det är en dram i 4 akter, med prolog, af Anicet Bourgeois och Gustave Lemoine. Den gamle soldaten Ranuccio heter här Dominique, den skendöda fröken är här Séraphine, kardinal Montalto motsvaras här af kardinal Richelieu, o. s. v. Handlingen föregår här, som der, inom det enskilda lifvet, men har det offentliga, statslifvet, med dess ärelystnad och intriger, till bakgrund. Motivet är dock olika. I »Castro» var det föräldrarnes adliga stolthet, som bragte dottern om hela hennes lefnads lycka och förde henne till grafvens brädd; i »Seraphine» möta vi ett annat motiv, som för närvarande är ännu mera *en vogue* inom den franska dramatik. Älskaren öfverger på en tid sitt hjertas utkorade, för att gå ut och skörda krigisk ära och derigenom göra sig värdig hennes hand och motsvara föräldrarnes anspråk; ett missöde gör, att han icke återkommer på sagdan tid — och fästmon gifter sig, af konsiderationer för pappas och mammas

önsknningar, med en förhatlig man, som af egennyttiga afsigter erbjuder henne sin hand. Nu först återkommer den förre älskaren och konflikterna inträda.

Karaktersteckningen är ganska svag, men situationerna ofta nya och öfverraskande; likväl naturligtvis då och då alltför våldsamt framtvungna och derigenom beröfvade all sannolikhet. Det dramatiska intresset är dock ända igenom omsorgsfullt vidmakthållet, och knuten sammanhållen till det yttersta. Sceneriet gör en lycklig yttre effekt, och det hela synes ha vunnit publikens lifliga tycke. (B.)

— **Stor konsert** lär enligt P. o. I. T. komma att gifvas 2:dra Bönedagen den 11:te d:s af hrr Abr: Mankell uti Clara kyrka i Stockholm, till förmån för artisternas och litteratörernas pensionsinrättning. Programmet kommer att innehålla icke mindre än 15 stycken i 10 nummer. Berättelsevis omtalas: »Pilgrimernas intåg genom Jerusalems portar», kyrkokantat för fullstämmig kör och orkester af J. G. Nauman; — »Improperia», hittills hemligt hållna musikalier, hvilka årligen under påskveckan, då den hel. fadren sjelffungerar vid altaret, uppföras i Sixtinska kappellet i Rom, af Christofore de Morales, Pierlugi da Palestrina och Gregorio Allegri, samteliga födda på 1500-talet. (Improperierna utföras af en basun-sextett); — *Pastoral för viol-instrumenter* kallad *Frälsarens Födelsenatt*, tonmålning, som fordom under julnatten vid midnattstimman uppfördes uti Peterskyrkan i Rom, af Arcangelo Corelli. Solopartierna utföras af hrr d'Aubert, Meyer och Sack; — *Vårhymn*, komponerad af konsertgifvaren, för soloröst och chör; — *Festmarsch* ur Judas Maccabæus, af G. F. Händel, för en orkester af blåsinstrumenter och orgel; — »*Hosianna Davids son*», af abbotten Vogler, för fullstämmig kör och orkester, samt *Aftonens bön*, koral, satt i harmoni af Joh. Sebastian Bach, m. m.

— **Tvenne unga sängerskor** väcka för närvarande i Stockholm stor uppmärksamhet och glada förhoppningar för framtiden, neml. M:lle Michal och fröken Sandels; de skola i vår gifva hvarsin soirée.

— **Consert i Norrköping**. Orkester-anföraren vid Elfforska theatertruppen, Hr Möller, gaf, tillsammans med Hr O. Westerdahl, Påskdagen, i Hedvigs kyrka i Norrköping en konsert, som var besökt af omkring 200 personer, och der de båda konsertgifvane skördade mycket bifall. Kantorn vid Norrköpings Stadskyrka, Hr Lemke, som biträdde med ett par sångnummer, berömmes också mycket för sin vackra röst och sitt musikaliska föredrag.

(Ö. C.)

— **Consert i Carlstad**. Thursdagen d. 1 dennes gafs i Carlstads domkyrka, under anförande af hrr Direktör Ehrenreich, för beredande af arbetsförtjenst åt stadens fattige, en vokal- och instrumental-konsert, hvars program lydte som följer:

1. Aria ur *Stabat Mater* af Rossini exequverades af Wermlands Regimentets musik-korps.
2. Den 134:de Davids Psalmen af F. Lachner.
3. Aria af Flotow, för messingsinstrumenter.
4. Chör utur *Stabat Mater*.

5. Bön af *Crusell*, för messingsinstrumenter.
6. *Salve Regina* af *Morlacchi*.
7. *Kyrie Eléson* af *Rinck* med orgel-ackompagnement.

— **Societets-Spektakel**, gafs å theatern i Wenersborg Tisdagen d. 29 sistl. Apr., till förmån för Westgötha-Dals Regementes Musik-korps's Pensionsfond. Programmet var följande;

1. *Tidens strid* eller *Det bästa kapitalet*, skådesp. i 4 Akter af *Carl Blink* och *G. Malmén*.
2. Scen och körer ur *Op. Preciosa*.
3. *Calle Bultén*, Monolog-bagatell af ***
4. Scen och kör ur Operetten *Apan*, musiken af *Müller*.

— **Theater-direktören Wallins trupp** gaf Tisdagen d. 29 April sin sista representation i Ystad för denna sejour derstädes.

— **H:r Frans Österberg** har tillika med h:r amatörer, herr och fru Gille, herr Regnell samt kongl. marinregementets musikkorp i Carlskrona gifvit 2:ne Musikalisk-dramatiska soiréer, nemligen d. 23 och 27 sistl. April. På den sednare soiréen gafs bland annat "Min hustru eller en natt i Falkenberg;" så tillvida lokaliserad, att "Tobias Knubb var tobakshandlare från Carlskrona och Jeremias Sillén hökare från Carlshamn.

— "**Erik den fjortondes son**" uppfördes d. 21 April i Eskilstuna af h:r *Bergströms* och *Smitts* sällskap. Utförandet väckte, enligt Eskilstuna Allehandan, allmän förvåning!! Stormande applåder tillkännagafvo publikens tillfredsställelse.

— **Francesco Ciaffei** har härstädes gifvit i dessa dagar en soirée och en konsert, den förre å Frimurarelogens lokal, den sednare å Bloms stora sal. Vid den förra sjöng, han uteslutande roman-ser, för det mesta svenska (endast 2:ne italienska), med Piano-ackompagnement, vid den sednare förekommo 3:ne operanummer, jemte fullstämmig orkester. Den längtan man vid soiréen erfor att lära känna hans röst ofvan om romansens område, tillfredsställes på det angenämaste vid konserten, som egde rum i Onsdags. Äfven orkestern behandlade sina instrumenter mästerligt. Bifallsyttringarne öfver konserten voro i högsta grad smickrande för konsertgifvaren.

— **Herr Åke W. Natt och Dag**, som efter slutad sejour härstädes denna gång lemna h:r Anderssons theatersällskap och med detsamma äfven scenen för alltid, hade Thorsdagen den 24 sistl. April å Bloms stora sal en afskedssoirée, hvarvid omvexlande dramatiska och musikaliska föreställningar egde rum, hvarigenom programmet blef hvad man kallar lockande. Soiréen var talrikt besökt, och alla hade orsak att vara belättna med sin afton.

— **Hr Anderssons representationer**: Sedan den 12 April har hr A. härstädes gifvit "*Preciosa*" (för 5:te gången). "*Ringaren i Notre-Dame*" (4 gånger) "*Talismanen* eller de begge Rödhåriga", samt, till förmån för hr *G. Sandström*, *Borgaren i Gent* eller

Hertigen af Alba och hans sekreterare. Dramatiserad Historiemålning af händelserna i Brüssel år 1568, i 5 Akter. Öfv. och bearbetning af *Oscar Andersson*.

Hvarjehanda.

— Vid **Konstnärsgillet** i **Stockholm** sammankomst d. 23 April fattades beslut om en utfärd till Wisby, som beslöts skola försiggå den 24 Maj. Kongl. Sekreteraren Malm höll derefter ett föredrag om den Nederländska målareskolans framsteg på nationell grund och dess nuvarande blomstring. — Herr *Ericsson* uppläste derefter tvenne poemer. — Expositionen förededde taflo af norrmannen *Möller*, *Bellin*, *Robert*, *Hillerström* m. fl. samt ett skulpturarbete af *Sjöstrand*. (B).

— **En femårig ungersk nationaldansare**, *Herman Königsbaum*, om hvilken de sydtyska tidningarne mycket fördelaktigt utlät sig, uppträdde Tisdagen d. 22 sistl. April för första gången på Königsstädter-Theatern i Berlin; och det heter, att det endast felas honom kroppsstorlek för att värdigt kunna uppträda jemnte sina kolleger på kongl. theatern. Det mest stormande bifall och blomsterregn belönade den lilla artisten.

— **Fransk Theaterkritik** Huru de mindre tidningarne i Frankrike stundom som ett handverk sköta kritiken, kan ses af följande sakförhållande: D. 19 Jan. d. å. hade *Le Messenger des Théâtres et des Arts* recenserat en föreställning af "*Friskyttan*", hvilken skulle blifvit gifven dagen förut på stora Operan, och hvaruti *M:ll de Lamorliere* debuterat. Debutantinnan, som blifvit strängt tadlad i recensionen, anställde klagomål mot tidningens redaktör, *Baronville*, och klagomålet stödde sig derpå att det recenserade spektaklet aldeles icke egt rum. Redaktören hade bedt en af sina vänner att gå på spektaklet i sitt ställe, men denne hade funnit det beqvämare att stanna hemma och skriva recensionen utan att se pjesen, som i yttersta stunden blef uppskjuten. *Baronville* dömdes till 35 Francs böter och att låta införa domen i trenne tidningar.

— **Till världsexpositionen i London**: ett instrument *Dolce Campana Pianoforte* fabric. af *Bourdman* i Amerika; en *kakelugn*, som afkyler luften och en *spinnmachin*, hvarvid rättor förrätta spinningen, från Skottland; en *kaffepanna*, som rymmer 200 koppar kaffe, från Tyskland; &c. &c.

Beriktigande.

Vid uppgiften i vårt förra nummer öfver theaterföreståndaren *Wallins* sällskap, anförde vi äfven hennes fru såsom en af sujetterna, men som hon aldrig deltagit i representationerna, så rättas härmedelst denna misskrifning.